



ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

The Relationship between School Internal Supervision Process With Teachers Teaching Behaviors under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2

ลัดดา พะขานี<sup>1</sup>

ภัทร์ธมณันท์ เรืองวิทยาภูมิ<sup>2</sup>

**บทคัดย่อ**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 2) พฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 และ 0.90 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

**ผลการวิจัยพบว่า**

1. กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับ จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

2. พฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการวิจัยในชั้นเรียน

3. กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษามีผลต่อพฤติกรรมการสอนของครูในระดับสูง ฉะนั้นจึงต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยต้องมีการวางแผนการดำเนินงานตามกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่เหมาะสม นำไปสู่การพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูง

**คำสำคัญ:** กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา, พฤติกรรมการสอนของครู

**Abstract**

This research aimed to study: 1) the internal supervision process under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2, 2) the teachers teaching behaviors under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2, and 3) the relationship between the internal supervision process and teachers teaching behaviors under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. The samples of this research were 310 teachers under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. The research instruments were 5 rating scale questionnaires with reliability of 0.94 and 0.90. The statistics used for data analysis were to obtain

<sup>1</sup>นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

<sup>2</sup>อาจารย์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

various descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation, Conbach's alpha coefficient and Pearson's correlation coefficient.

#### The finding were as follows:

1. The internal supervision process under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2 in educational institution was at the high level. When considering each aspect in every level with average values in descending order, as follows: Media creation and tools, Supervision planning, Supervisory practice and Education current conditions problems and needs.

2. The teacher's teaching behavior under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2 as a whole was at the high level. When considering each aspect in every level with average values in descending order as follows: learning activities, the use of media and technology, supervisory practice and classroom research.

3. The internal supervision process and teacher's teaching behavior under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. Had a high level of positive relationship with the correlation coefficient between 0.71 and 0.89, which has a significant positive correlation at level 0.1. The results of the research concluded that internal supervision process affects teachers' teaching behavior at a high level. Therefore there must pay attention to the supervision process within the educational institution by having a systematic operation plan in accordance with the internal supervision system. So that teachers have appropriate teaching behavior, appropriate teaching behavior, leading to self-development and develop learners to high quality.

**Keywords:** school internal supervision process, teacher's teaching behavior.

#### บทนำ

กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นหนึ่งในการบริหารงานวิชาการผู้บริหารจะต้องพัฒนาระบบงานนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ คิดไตร่ตรอง มีความรู้และมีทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรให้ได้คุณภาพ มีมาตรฐานตามความต้องการและบรรลุตามความต้องการของหลักสูตรสถานศึกษา (พรเพ็ญ สมบัติมาก, 2558: 9) จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ และการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาครูเป็นอันดับแรก เพื่อให้ครูสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนจากการสอนรูปแบบเดิมเป็นการสอนรูปแบบใหม่ แต่ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่สำคัญต้องมีความเข้าใจพื้นฐานที่ตรงกันในการพัฒนาและดำเนินการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพของครูอย่างเป็นระบบ (กรองทอง จิระเชษฐกุล, 2550: 1) กระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการหนึ่งที่ใช้ในการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพครู ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้บรรลุตามที่ต้องการ เพราะการนิเทศการศึกษาจะช่วยกระตุ้นส่งเสริมปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู

ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนด และการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา ก็เป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการเรียนการสอนของตนได้ตรงตามสภาพของปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน โดยต้องอาศัยความร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนในที่สุด (สำนักงานงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551: 53) ดังนั้นครูจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการสอน มีการจัดการเรียนการสอนตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ทำงานเป็นทีม และสามารถพัฒนาวิชาชีพของตนเองตามแนวทางการศึกษาระดับชั้นเรียน ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการผู้เรียนกล้าคิดกล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นผู้นำสถานศึกษามีเอกลักษณ์ ของตนเองที่เด่นชัด มีระบบการนิเทศภายในที่เข้มแข็ง วัฒนธรรมองค์การเปลี่ยนไปสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ชุมชนมีความพึงพอใจ และเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนสถานศึกษามากขึ้น (สมใจ มณีวงษ์, 2559: 111) แต่จากศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัญหาสำคัญของกระบวนการการนิเทศสถานศึกษา คือ การดำเนินการไม่ครบถ้วนทุกกระบวนการขั้นตอน และขาดความต่อเนื่องในการเตรียมความพร้อมในการนิเทศการศึกษา อีกทั้งสถานศึกษาหลายแห่งยังขาดบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบ



ด้านการนิเทศ และด้วยปัญหานี้ จึงทำให้การนิเทศในสถานศึกษาไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควร เพราะไม่สามารถแก้ไข ปัญหาหรือพัฒนาครูได้ตามความเหมาะสมตามความต้องการของครู นอกจากนี้ยังส่งผลให้การนิเทศไม่ได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่จากครูในสถานศึกษา ในด้านการปฏิบัติการนิเทศนั้น ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศไม่เป็นไปตามแผน ประกอบกับศึกษานิเทศก์ที่มีภาระงานอื่นนอกเหนือจากงานการนิเทศการเรียนการสอน และปัญหาจากการที่ครูไม่ปฏิบัติตามกำหนดการหรือปฏิทิน การดำเนินงานที่ตั้งไว้ เนื่องจากครูผู้นิเทศมีภารกิจที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีครูจำนวนน้อย หากผู้บริหารไม่ให้ความสนใจ และไม่พัฒนารูปแบบการนิเทศให้เหมาะสมกับสถานศึกษาแล้ว โอกาสที่ครูจะได้รับการนิเทศในสถานศึกษาจึงมีความเป็นไปได้ยาก นอกจากนั้นสถานศึกษาบางแห่งยังขาดความพร้อมในด้าน สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการนิเทศ เช่น โทรศัพท์ เทป วิดีโอ กล้องถ่ายภาพ หรือการผลิตสื่อเอกสารที่ใช้ในการนิเทศ ที่รวมไปถึงนวัตกรรมการนิเทศต่างๆ ที่เป็นองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา ดวงแก้ว และคณะ (2554: 78-79) ที่ได้ศึกษางานวิจัย ที่เกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาการนิเทศการเรียนการสอน มีดังนี้ 1) ด้านการเตรียมการนิเทศ พบปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมของคณะกรรมการการนิเทศ การขาดการวางแผนร่วมกันอย่างเป็นระบบและไม่ได้วิเคราะห์สภาพปัญหาหรือความต้องการอย่างแท้จริงของครู ผู้รับการนิเทศ 2) ด้านการปฏิบัติการนิเทศส่วนใหญ่เป็น ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ และเวลาในการนิเทศ ของผู้บริหาร ครู และ ผู้นิเทศ อีกทั้งผู้รับการนิเทศไม่มีความเข้าใจในกระบวนการการนิเทศที่ไม่ได้รับการสะท้อนการนิเทศจากผู้นิเทศ และ 3) ด้านการประเมินผลการนิเทศส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดการกำกับติดตามและ ประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ปัญหาด้านพฤติกรรมกรรมการสอนของครู ได้แก่ 1) ด้านเตรียมการ สอนครู พบว่า ครูยังขาดการทำความเข้าใจก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูยังขาดการดำเนินการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า มีปัญหาสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอและไม่มี ความหลากหลาย 4) ด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า ครูขาดการ ตรวจสอบหาข้อบกพร่อง และปัญหาของนักเรียนทั้งก่อน และหลังเรียน มีการวัดผลและประเมินผลระหว่างเรียน มีการวัดผลและประเมินปลายภาคเรียนสุดท้ายนำผลการ ประเมินไปปรับปรุงให้ดีขึ้น (ปนัดดา อามาตร, 2560)

จากปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่า กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนาปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาที่ช่วยทำให้ครูมีความรู้ความ เข้าใจในงานมากยิ่งขึ้น และสามารถจัดการเรียนการสอนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อ คุณภาพการศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจที่จะศึกษา และทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการการนิเทศ ภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมกรรมการสอนของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เพื่อนำผลจากการวิจัยมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางสำหรับ การวางแผนพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการการนิเทศ ภายในสถานศึกษาเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ ครูมีการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเกิด ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

#### ขอบเขตของการศึกษา

ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดการวิจัย โดยศึกษาแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการการนิเทศภายในสถาน ศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพ ปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือ 4) การปฏิบัติการนิเทศ และ 5) การประเมินผลการนิเทศผนวกกับการศึกษาแนวคิดและ ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดของพฤติกรรมกรรมการสอนของครูของ สุจิตรา แซ่จิว (2557) ใน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเตรียม การสอน 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ 3) ด้านการใช้ สื่อและเทคโนโลยี 4) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และ 5) ด้าน การวัดและประเมินผล ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการการนิเทศภายในสถาน ศึกษา กับพฤติกรรมกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

#### ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 139 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,638 คน (ข้อมูล : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรีเขต 2, 2561: 12)

#### กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคั้งนี้ คือ ครูที่ ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 1,638 คน

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 310 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเพื่อหาสัดส่วน

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) สอดคล้องกับกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.67 แบบสอบถาม มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 310 ฉบับ เกี่ยวกับระดับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ

#### การดำเนินการวิจัย

**ระยะที่ 1** ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เพื่อนำไปใช้ในการตั้งข้อคำถาม กำหนดขอบเขตตัวแปร และสร้างแบบสอบถาม

**ระยะที่ 2** สร้างแบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้ 1) แบบสอบถามกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา 2) แบบสอบถามพฤติกรรมการสอนของครู เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากร จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา 0.94 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมการสอนของครูเท่ากับ 0.90

**ระยะที่ 3** นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาและความเชื่อมั่นมาปรับปรุงเสนอ

ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อจัดพิมพ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานของครู โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3. วิเคราะห์ข้อมูลกับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

#### ผลการวิจัย

1. กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการโดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครูเพื่อให้เกิดคุณภาพ และส่งเสริมให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพทางการเรียน

2. พฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้



อาจเป็นเพราะพฤติกรรมการสอนของครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา เกิดทักษะการเรียนรู้ที่สูงขึ้น และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นผลให้ครูมีความเห็นว่า กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

3. กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยภาพรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมสอนของครู เนื่องจากกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมสอน ของครูจึงอยู่ระดับมากด้วย ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยต้องมี การวางแผนการดำเนินงานตามกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อให้ครูมีพฤติกรรมสอน ที่เหมาะสม อันนำไปสู่การพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น

### อภิปรายผล

1. กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือ รองลงมา คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ และด้านการปฏิบัติการนิเทศ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพ และส่งเสริมให้ครูมีพฤติกรรมสอนที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพทางการเรียน จึงเป็นผลให้ครูมีความเห็นว่า กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนินทิกา อินทรา (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียน เขตตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการการนิเทศภายในของโรงเรียน เขตตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน เรียง

ตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการออกแบบวิธีการทำงาน ด้านการประสานงาน ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการประเมินสภาพการทำงาน และด้านการจัดลำดับความสำคัญของงาน

2. พฤติกรรมสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ซึ่งเท่ากันกับด้านการวัดผลและประเมินผล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมสอนของครู มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้มีทักษะการเรียนรู้ที่สูงขึ้น และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นผลให้ครูมีความเห็นว่า กระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระทวีศักดิ์ พุทธรชกิจโต (ยุทธโกร) (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมสอนกับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมของสำนักเรียนในเขตบางกอกใหญ่กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมสอนของครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมของสำนักเรียนในเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการปฏิบัติปฏิบัติชอบ ด้านศาสนบุคคล ด้านการดำรงพุทธศาสตร์ ด้านความสามารถปฏิบัติศาสนกิจ และด้านการเผยแผ่ศาสนา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง และรายด้านแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ถึงระดับสูง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมสอนของครู เนื่องจากกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมสอน ของครูจึงอยู่ระดับมากด้วย เพราะฉะนั้นจึงต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยต้องมีการวางแผนการดำเนินงานตามกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อให้ครูมีพฤติกรรมสอนที่เหมาะสม อันนำไปสู่การพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา แซ่จิว (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง

กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครูสังกัดเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ซึ่งผลการวิจัย พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง โดยรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

#### ข้อเสนอแนะ

##### 1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาที่เป็นระบบที่ต้องมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ โดยมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการและจัดลำดับความสำคัญเพื่อนำมากำหนดทางเลือกและแนวทางในการแก้ปัญหา และความต้องการโดยนำไปกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการวางแผนการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีพฤติกรรมสอนด้านวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการสังเกตพฤติกรรม และปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาแก้ปัญหาของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการจัดการศึกษา

##### 2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบกระบวนการการนิเทศสถานศึกษาเพื่อนำไปปรับปรุงการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมสอนของครู เพื่อนำผลไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้นำกับพฤติกรรมสอนของครู เพื่อนำผลจากการวิจัยไปใช้ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

#### เอกสารอ้างอิง

1. กรองทอง จิรเดชากุล. (2550). **คู่มือนิเทศภายในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : ธารอักษร.
2. พรเพ็ญ สมบัติมาก. (2558). **การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 5 (2), 9.
3. พระทวีศักดิ์ พุทธธฤชโชโต. (2554). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมสอนกับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของ**

**ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมของนักเรียนใน เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร.** (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

4. ปนัดดา อามาตร. (2560). **ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2**. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาครั้งที่ 2 : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
5. สุจิตรา แซ่จิว. (2557). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมสอนของครูสังกัดเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด**. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
6. สมใจ มณีวงษ์. (2559). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) สู่การปฏิบัติของโรงเรียนคุณคำพิทยาธรรม**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 6 (1), 111.
7. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **การนิเทศภายในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. (2562).
9. รัตนา ดวงแก้วและคณะ. (2554). **การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
10. อนินทิกา อินทรา. (2557). **กระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียน เขตตำบลภูทอก อำเภอภูหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2**. (วิทยานิพนธ์ครุ ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
11. Krejcie, R.V., and Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities Educational and Psychological Measurement**. 30, 607 – 610.